

HVERT BARN TELLER

Mandag 23. oktober publiserte VG tall om enslige mindreårige asylsøkere som er forsvunnet. Av 913 barn som venter på å bli deportert til Afghanistan, er 443 barn savnet. Hvordan kan det forsvares at ikke tanken om barnets beste gjelder for alle barn i Norge?

OKTOBERBARNA

I 2009 ble det innført en ny politikk i Norge som omhandler enslig mindreårige asylsøkere. Enslige mindreårig asylsøkere er barn under 18 år som kommer til Norge uten foreldrene sine. Regjeringen lanserte tiltak for å redusere ankomsten til Norge. Tiltaket ville begrensete oppholdstillatelse for enslige mindreårige asylsøkere over 16 år. Det eneste grunnlaget for opphold i Norge er at de er uten forsvarlig omsorg i hjemlandet. Tiltaket innebærer at enslige asylsøkende barn må forlate landet når de fyller 18 år. Mange asylmottak har sendt melding til staten hvor de uttrykker bekymring både for ungdommene som bor på mottakene i påvente om utsendelse, og de som har rømt. Flere ungdommer har flyttet til uregistrert adresse, rømt eller lever i skjul, eksempelvis oktoberbarne.

Dette er Afghanske mindreårige som flyktet fra hjemlandet sitt og kom til Norge i 2015. Myndighetene i Norge har gitt dem avslag på søknaden om opphold og har bestemt at de ved fylte 18 år skal de deporteres til Afghanistan. I følge store norske leksikon, er deportering tvungen forvisning til et bestemt, oftest fjernt oppholdssted.

FJERNET RIMELIGHETSVILKÅRET

Grunnen til at de fleste får avslag på søknad om opphold, er ikke fordi at de ikke har beskyttelsesbehov. Et flertall i Stortinget, som består av Høyre, Frp, Ap og Senterpartiet, stemte for å fjerne rimelighetsvilkåret i forbindelse med internfluktsvurderinger. I saker som gjelder enslig mindreårige, ble det tidligere tatt hensyn til og vurdert om ungdommen hadde et nettverk. Nå som rimelighetsvilkåret er fjernet, er det slutt på å vurdere om det er rimelig eller ikke å gi avslag på beskyttelse av mindreårige. Fjerningen av vilkåret har fratatt ungdommer mellom 16 og 18 år muligheten til beskyttelse i Norge. Det betyr at dersom en person kan få beskyttelse i andre deler av sitt eget hjemland, så har ikke vedkommende rett til å bli anerkjent som flyktning i Norge, selv om vilkårene, jf. utlendingsloven § 28 femte ledd, er oppfylt. I praksis betyr det at myndighetene finner et "trygt sted" i Kabul å returnere dem til, uavhengig av om de kommer fra Kabul eller har familie og nettverk der.

I følge UNAMAs rapport fra 2016/2017 ble ca. 5000 sivile drept i terrorangrep i Kabul og andre byer i Afghanistan. Hittil i år har 2640 mennesker blitt drept i terrorangrep, 670 av disse var barn. En tidligere rapport viser at Afghanistan er det farligste landet i verden å leve i for kvinner, barn og unge.

LYKKEJEGERE?

I den offentlige debatten leser vi ofte om "lykkejegerene". Lykkejeger er et synonym for opportunist – en som utnytter omgivelsene til egen fordel, kun drevet av egeninteresse. Mennesker som flykter til Europa, i håp om et bedre liv, blir ofte omtalt som lykkejegere. Med det verdensbildet vi har nå, er det forståelig at det kan være en skepsis til innvandring og at det foregår diskusjoner rundt temaet. Men de enslige mindreårige asylsøkerne, de er barn. Hvordan kan man kategorisere barn som lykkejegere? Hvordan kan man se på barn

som en trussel? Ta en titt bort på din datter på 16, eller din sønn på snart 18. Ja, de er på vei inn i de voksnes rekke. Men om din datter på 16, eller din sønn på snart 18, hadde rømt fra krig og trusler til et annet land i håp om å kunne starte et bedre liv, hadde du kalt din datter, eller din sønn, en lykkejeger da?

UNGDOMMER UTEN HÅP

Dagens asylpolitikk har alvorlige konsekvenser for enslige mindreårige i Norge.

Traumatiserte asylsøkere mellom 16 og 18 år har veldig liten eller ingen mulighet til å få den beskyttelsen de har krav på. Mange av oktoberbarna hadde fått beskyttelse og ville vært i gang med livene sine i Norge hvis myndighetene hadde behandlet sakene deres før 01.10.16. I stedet ser vi mange deprimerte ungdommer, uten håp og med svært dårlig psykisk helse.

I følge en artikkel fra tidsskrift for Norsk psykologforening, er mindreårige flyktninger den gruppe av flyktninger med høyest risiko for sosiokulturell mistilpasning og psykiske problemer. Studier har vist at de fleste flyktninger har opplevd krig, vold, tortur, forfølgelse, seksuelle krenkelser og tap av familiemedlemmer. Flere internasjonale studier har dokumentert at unge som har opplevd traumatiske opplevelser som dette, har en stor risiko for å utvikle alvorlige helseplager.

I et debattinnlegg fra VG i juni i år, sier barne- og ungdomspsykiater Henriette K. Sandven at mindreårige asylsøkere blir mindre fungerende etter en stund i Norge enn ved ankomst. Tanken på at de skal bli sendt tilbake til et land i krig og elendighet blir en negativ belastning for dem. Følelsen av håp og trygghet som de fikk da de først kom hit, forsvinner. Hvordan skal de kunne leve livet sitt i et land de flyktet fra når farene fortsatt er de samme?

TIL BARNETS BESTE?

I følge barnevernloven § 4-1, hensyn til barnets beste, skal det legges avgjørende vekt på å finne tiltak som er til det beste for barnet. Det skal legges til rette for samtaler og mulighet til medvirkning. På hvilken måte har de enslige mindreårige asylsøkerne fått medvirket? Barn er ikke mini-mennesker, med mini-rettigheter. Nasjonale og internasjonale lover skal beskytte barn på lik linje med voksne, uavhengig av hvilket land man kommer fra. Gjelder ikke tanken om barnets beste for alle i Norge, ett av verdens rikeste land? Har fortsatt hudfarge og etnisk bakgrunn en betydning for om man fyller vilkårene for rett om beskyttelse?

Som kommende barnevernspedagoger er vi opptatt av å sikre også disse barnas rettigheter, og vi kan ikke se at det å deportere dem til en farlig og utrygg tilværelse kan være i samsvar med prinsippet om barnets beste. Som barnevernspedagogstudenter, mener vi at behandlingen av oktoberbarna er inhumant og uforsvarlig. Vi tar avstand fra en politikk som har endret vilkårene for deportering av enslige mindreårige flyktninger. Vi ønsker at også disse barna skal ha rett til trygghet, tilhørighet og en mulighet til å kunne legge planer for fremtiden. Vi ønsker at også disse barna skal bli sett på som en ressurs, og ikke som en utgift for samfunnet!

Anita Lusha, Ingrid Røli Korneliussen, Hamid Rezai, Ibiwunmi Oluwaseun Janet Alale, Sa Ma, Selam Melese.

Barnevernstudenter ved Høgskolen i Sørøst-Norge.